

DÉLVIDÉK

(BÁCSKAI NAPLÓ) — POLITIKAI NAPILAP.

== Szerkesztőség és kiadóhivatal: ==
Szabadka, IV., Rákóczi-u. 20.
Telefonszám 300.

Felolvasó szerkesztő:
KÓNYA LAJOS

Szerkesztő:
BERKES MÁRK

== Megjelenik mindennap délután. ==
Előfizetési díjak: egész évre 60 K,
félévre 30 K, negyedévre 15 K.

Vilmos császár már a szerajevói merénylet előtt javasolta a háboru megindítását.

Bern, febr. 13. A Temps jelenti, hogy a bécsi külügyminisztériumban megtalálták Vilmos császárnak 1914. júniusában Ferenc Józsefhez intézett egyik levelét, amelyben felhívja, hogy Szerbiának üzenje meg a háboru Magyarországra területi integritásának biztosítása érdekében. Ebben az esetben — írja a császár — Ausztria-Magyarország Németországban erős szövetségesre talál.

Az angol trónbeszéd

London, febr. 13. A parlamentet a király személyesen nyitotta meg. Trónbeszédében Németország összeomlásáról beszélt és kijelentette, hogy bizonyos nagyságu hadsereget meg kell hagyni a fronton, hogy a győzelem minden gyümölcsét learathassák. — A párisi konferencia munkálatai sikeresen haladnak, a szövetségesek között minden tekintetben egyetértés uralkodik. Emellett tett franciaországi utjáról és Wilson Angliát látogatásáról és hangsúlyozta, hogy bár az ir helyzet aggodalommal tölti el, mégis bizik abban, hogy az ir kérdés szabályozása tartós rendet fog biztosítani. — A trónbeszéd végén kéri a parlamentet, szavazza meg a háboru által még mindig okozott költségeket és az új-építés kiadásait.

Elkészült a népszövetség tervezete.

Newyork, febr. 12. Párisból jelentik: A népszövetség tulajdonképpen ma született meg. Állítólag viharok előzték meg, amelyek már azzal fenyegettek, hogy a békeértekezlet Párisból elköltözik. A bizottság Wilson elnöklete alatt befejezte a tervezet első olvasását és aztán a főmegbízottak kijelentették, hogy az összes pontokkal egyetértenek. — A tervezet létrejötté féként Wilson szakadatlan munkájának köszönhető, aki nap-nap után reggel, délután és este együtt tartotta a bizottságot.

A nemzetközi munkástörvényhozási bizottság ülése

Páris, febr. 12. Hivatalosan közlik: A nemzetközi munkástörvényhozási bizottság Gomperz Sámuel elnöklésével összeült és folytatta az angol küldöttek részéről benyújtott szerződési tervezet megvitatását. A bizottság elhatározta, hogy az általános munkáskonferencián minden bizottságot a kormány, valamint a munkaadók és munkások szervezeteinek megbízottai képviseljék.

Német fegyverszüneti szerződés meghosszabítása

Páris, febr. 12. A szövetséges hatalmak legfőbb haditanácsa, amelyben Foch és több más katonai parancsnok is helyet foglal, folytatta azoknak a feltételeknek megvitatását amelyek mellett a német fegyverszünetet meghosszabbítják. Az ülésben végleges megállapodásra nem jutottak. A fegyverszüneti feltételek megvitatása széles keretekben mozgott és kiterjedt arra is, hogy a németek az előző fegyverszüneti szerződés némely rendelkezéseit nem teljesítették. A vita körül forgott, miként lehetne hatáson biztosítani azt, hogy Németország ne bírja az ellenségeskedést újra megkezdeni

A földosztási politika és a földmunkások.

A magyar forradalmi kormány háborus idegeket esillapító intézkedése a földosztás még egyre kísért. Az egykor békés, de a háborus viszonyok által alaposan elrontott munkásság nagy része, főleg a földmunkásság ölbetett kezekkel vár és vár. Várja a gazdagok birtokainak feldarabolását, várja a sült galambot, amely tudvalevőleg az ember szájába szokott berepülni, várja, hogy munkátlanul éljen, de mégis jólétben, közben elfeledkezik a maga kicsi földjéről, ami de jó is volt a háboru előtt, de most mit sem ér, hisz lesz még több is hozzá.

A néphangulat kormányzásához sosem kellett egyéb, mint ígéret és ígéret, amelyet a lelkesedéstűzében vetnek oda. Szébb ígéretet pedig mint a gondtalan munkátlan élet, tenni nem is lehet, egy elbolondított agyonlelkésített tömegnek. S a nép, az istenadta nép a remények rózsaszínű szemüvegén át nem veszi észre, hogy azt a bizonyos földosztási politikát, amely olyan kedvenc vesszőparipája a munkásság állérsin felcseperedett elvtárs-kormányának, ha Magyarország kapna még területeket és nem vennének el belőle, sem lehetne a tervezet szerint kivinni. Nem látja az istenadta nép, hogy Magyarország nagy része jeleg vitás terület és elveszhet belőle sok. Vajjon hogy akar az elvtárs kormány, mondjuk Jugoszláv területen földosztási politikát gyakorolni.

Igen valószínű, hogy nem is akar, mert maga is belátja, hogy egy ilyen birtokpolitika a gyakorlatban kivihetetlen s végül is kilóg majd a lóláb, kiderül, hogy az egész nagy földosztási politika nem egyéb egy szellemes porhintésnél, amely a háboruban felzaklatott proletár idegeket egyszerűen

csillapítja ezidőszerint. S az istenadta nép ezt mind nem látja. Nem gondol arra sem, hogyha nagyon sokáig vár a reménybeli zsiros falatra, még azt a keveset is elveszíti, ami van. A várakozás, a munkátlanúság, aligha termel elégedetlenségen kívül egyebet s majd csak akkor térnek magukhoz az elvtársi ígérethöz bizók, ha a gyomruk korogni kezd s a földet pedig senki sem művelte. Akkor majd lesz koplalás és fogak csikorgatása és jó lenne a kukoricakenyér is, de hát előbb a kukoricát is meg kell művelni. És még megéri az olyan sokáig szorgalmas földmunkás, hogy önmaga teszi tönkre existenciáját, mert nem akarja belátni, hogy a viszonyok változtak és hogy odaát Magyarországon nem az igazság, hanem a vörös terror az ur. Hogy nem a munkást, hanem a naplopót fizetik, pocsékolják az államvagyont, de mindazonáltal a mellüket is verik és hazafiasságot hangoztatnak s majd ha megtelt a zsebük, szépen eltűnnek a jeles elvtársak. A nép pedig csak várja a földet, ha ugyan tönkre nem megy addig a várakozásban.

Kiterjesztik a francia megszállási vonalat.

Páris, febr. 13. A Le Journal értesülése szerint a német területeken a francia megszállási vonalat 50 kilométerrel kiterjesztik.

Foch tábornok új német ágyuk kiadatását kéri.

Páris, febr. 13. A Le Journal írja, hogy Foch tábornok, a még német kézen lévő ágyuk kétharmad részének kiadatását követeli.

Nem szerelnek le a franciák.

Genf, febr. 13. A Progrès de Lyon jelenti, hogy a francia hadvezetőség megszüntette a francia hadsereg leszerelését.

Kommunista vállalkozások.

Tegnapelőtti számunkban ismertettük a szép reményekre jogosító „Biskop Hill” nevű kommunista telepet. A község fölötti részének oka a nyereségek a termékek fölötti részének körül támadt veszekedés volt.

Hasonló sorsra jutott a „Volksbeglückung” nevű kommunista vállalkozás is Kaliforniában.

Sancta Rosától északra 10 km-rel ötszáz kommunista nagyterjedelmű szántóföldet vett erdőszélgel és folyókkal. A gyarmat választott bizottság a „Nagytanácsnak” uralma alatt állott, a melynek feladata volt a munka fölötti részének. Magántulajdon a gyarmaton nem volt, mindenkinek volt szavazati joga, tíz óránál senki tovább nem dolgozott, két órai kemény munka tíz órát számított. Aki a Nagytanács rendelkezéseinek nem engedelmességet, azt kizárták. Pénz, bér munka nem volt. az elvégzett munka után mindeki igazolványt kapott, a melyet terményekért cseréltek fel. Fél év sem telt el és az elvtársak úgy összeveszték, verekedtek, hogy a Nagytanács kénytelen volt a folytonos civakodás miatt különösen pedig mivel a termelt ekek még az elvtársak eltartására sem volt elég, a fölötti rész kimondani.

A példák egész sorozatát föl-vonulathatónak az ó-, a közép- és újkorból annak az igazolására, hogy eddig még minden kommunista vállalkozás csütörtököt mondott. Akik még ma is ilyen ábrándokkal áttartják megukat, hogy egész államokat lehet kommunista alapon berendezni, azok egyszerűen gyógyíthatatlan utópisták; ha nem sikerült száz és száz próbálkozás után a legfényesebb gazdasági kísérletek mellett kommunista eszméitől áthatott néha száz embert együtt tartani, hogyan sikerülne akkor ezeket és ezeket, milliókat és milliókat, akik ily szocialista eszméitől idegenkednek egy ily társadalmi rendszerbe bele kényszeríteni akarunk ellenére.

Ami szocialistáink félreismertik az emberi természetet. Az emberi természet önző, kapzsi, irigy és mindaddig, míg ezeket az emberi tulajdonságokat elfojtani erkölcsi erővel, amelyek a lelkiismeretben gyökereznek, nem törekszünk, amíg a „szabadság, egyenlőség és testvériség” csak a most uralmon levő létéről szolgáló jelszó, hogy aztán azok zsarnokoskodjanak, akik most leginkább sürgetik a testvériséget addig minden kommunista törekvés csütörtököt fog mondani. Ha jobb, boldogabb világot akarunk a földön, dolgozzunk a világ erkölcsi újjászületésén, hogy a jog, igazság a valódi „szabadság, egyenlőség és testvériség” ne csak jelszavak, hanem minden ember lelkiismeretében gyökerező erők legyenek, amelyek elfojtják a romlott emberi természet társadalmakat bomlasztó egymás kihasználására törekvő szenvedélyeit. — Ha az emberiség erre az erkölcsi magaslatra el nem jut, míg fű fog rógni a réten és víz fog folyani a folyókban, mindig lesznek elnyomók és elnyomottak.

Franchez D'Esperey tábornok buesuja.

Franchez D'Esperey tábornok, aki a magyar történelemben ugyan csak emlékeztetéssel tette nevét, egy szaloniki híradás szerint Konstantinápolyba utazott. Utazását azonban érdekes körülmények előzik meg, amelyek vissza nyulnak egész a háboru elejére, amikor az antant mindent elkövetett, hogy Görögországot háborúra bírja, s mivel ez nem sikerült, Szalonikit megszállotta csapatával.

Franchez D'Esperey tábornok udvarias francia léte kötelességének tartotta elbucuszni a szaloniki görög konzultól, akinek őszin-

te háláját fejezte ki, hogy a görög nemzet az antant által kivívott hatalmas feladatban segített. Franchez D'Esperey tábornok kötelességének tartotta megkérni a kormányzót, hogy adja tudomásul kormányának, hogy igazán sajnálja elhagyni Görögország területét.

Az kétségtelen, hogy Franchez D'Esperey tábornok, ha Károlyival szemben nem is, de kétségkívül vérbeli udvarias francia és hogy Görögország meg is érdemelte az udvarias buesuvételt.

Tűz a huszárkaszárnyában.

Saját tud.)

Szabadka, febr. 14

A városi tűzoltóságot tegnap kétszer is kihívták. Az első eset tegnap délután történt az Üzletvezetőség közelében lévő Bíró Antaltéren. A szarvas fele ház egyik szobájának mennyezete gyulladt ki és egy jódarabon el is égett. A tűz okozója a kéményből kipattanó szikra lehetett. — A kár kb. 500 korona.

Ma reggel fél 5 órakor újra tűz-

höz hívták tűzoltóinkat. Ezúttal a veszély és a kár is nagyobb volt. A 8-as huszárlaktányában ugyanis kigyulladt egy bódé, amely különféle hadianyagokkal, főleg ruhakészlettel volt tele.

A tüzet ugyan sikerült elfojtani, de a raktár tartalma elpusztult. A kár természetesen igen nagy.

A tüzet a kéményből kipattanó szikra okozta.

Ujabb betörések Palicson.

(Saját tudósításunk.)

Szabadka, febr. 14

A palicsi betörők csak nem nyughatnak. Eddig szórványosan fordultak elő betörések Palicson, de újabban mindennaposak lettek, sőt bizonyos következetességre engednek következtetni.

A palicsi Goitein villába például az éjjel épp harmadszor törtek be, noha lakott. Természetesen nem távoztak el üres kézzel most sem. Hogy némi változatosság is le-

gyen az éjjeli üzletben, meglátogatták Falcione Nándor zombori jegyző villáját is, ahol három szobát fosztottak ki.

Falcione Nándort értesítették a kellemetlen látogatókról és rögtön átutazott Szabadkára, hogy a rajta esett kárt megállapítsa.

Ugy véljük, nem ártana több és szigorúbb felügyelet Palicson.

Egy cselédleány tragikus halála.

(Saját tud.)

— febr. 14

Galambos Anna 14 éves cselédleány már régebbi idő óta Palicson szolgált egy ur családnál. A minap bejött Szabadkára egy szabóleány barátját meglátogatni. A látogatás azonban tragikus véget ért; a leány ugyanis beszélgetés közben hirtelen rosszul lett és összeesett.

Barátnője rögtön segítségére sietett, de hiába. Később orvost is hívtak, de az sem tudta magához téríteni s csak a beállott halált konstatálhatta.

A halál okairól fura hírek keringenek. Állítólag megmérgezte volna magát Galambos Anna. — Erre azonban még nincs bizonyíték. A holttestet különben fel fogják boncolni, hogy megállapítsák a halál okát.

Kávéházakban kórj

„Délvidék”-et.

Megindult a Páris-bukaresti expressz.

Az első vonat tegnap érkezett Budapestre.

Néhány nap óta Budapesten tartózkodik Pop párisi román mérnök, hogy a Páris-bukaresti expresszvonat járatai ügyében a magyar államvasut igazgatóságával tárgyaljon. Pop mérnök tagja annak a bizottságnak, amelyet az antant azért delegált Bécsbe, hogy ottan a keleti szövetséges országok, a régi monarchia és nyugati államok között ideiglenesen helyreállítandó vasut forgalom dolgát előkészítse.

A békevilág hírnöke, az első párisi expresszvonat tegnap átruhogott a magyar fővárosra és nemsokára meggyitja az utat Franciaország és Páris felé is. Az első vonat csütörtökön este 6 óra tíz perckor érkezett Budapestre.

Egyelőre hetenként két expresszvonatot indítanak Párisból és Bukarestből.

Az utazás feltételeit egyelőre a politikai viszonyok szabályozzák, ami annyit jelent, hogy ez az

expressz Svájcba, Franciaországba vagy Romániába csak olyan utasokat vesz fel, akik a drága menetjegyen kívül utlevelet is szereznek.

Döledeznek a külvárosi házak.

(Saját tud.) Szabadka, febr. 14

Szabadkára még a legjobb akadémia sem mondhatta, hogy szép és praktikus építet város. Aki valami jót mondott róla, az rendszeren a város beisejét, főleg a székházat vette irányadónak. Noha itt is rossz utakon jár, ha azonban a külső periferiákat látta volna, dicséret szót sosem mondott volna.

Igazán érdemes végig járni a szabadkai külvárosi utcákat. Az ott tapasztalt dolgokról pedig akár egy emlékművet is lehetne írni. Szólva pedig az emlékmű az úgynevezett szabálytalan építkezésekről. Ritka városban van annyi szabálytalanul épített és a tűz nemkülönben az élet és vagyonbiztonságot egyenesen kifizurázó épület. A szemléltet határozottan valami gyermekes szeszélyre emlékezteti, tudniillik a játszó gyermek szokott ilyen módon kártyavárákat építeni, s nem lehetetlen, hogy tovább is tart az építmény, mint a sok, emberi lakásnak csúfolt szabadkai házikó.

Már évek óta megvan az a bevett tavaszi szokás, hogy az olvadások idején, amikor a talaj nedves, egyrészt süllyednek, sőt össze is dőlnek a külvárosi viskók. Az előző és ezt megelőző évben 10—15 ház dől össze vagy rongálódott meg a rossz építkezés folytán. — Az ide, noha a tavasztól még távol vagyunk már volt házeszedülés a Lengyel utcában — csaknem emberáldozattal. Ami a Lengyel utca több, sőt sok házat illeti, hasonló sorsra jutnak előbb-utóbb. Hogy azután nem-e követel a beréletet is egy ilyen kis összedülés, — azt előre nem lehet tudni.

A tűzrendészeti szempontokból sem különbek az állapotok. Szabadka külvárosa, — főleg Sándor vagy a városliget környéke valóságos tűzfészkek. A tűzfal fogalmát nem is ismerik, és egy-egy tűzesetnél csak a szél hiányzik, hogy az egész városrész leégjen. Hogy ilyen eset még nem történt, az nem az építkezést dicséri, hanem a szél távollétét. Erre vonatkozólag a tűzoltók tudnának felvilágosítást adni.

Volna nekünk egy indítványunk, amit meg lehetne szivlelni. Rendelje el a városi tanács, hogy a mérnöki hivatal vizsgáljon meg minden gyanús házat s amelyiket gyanúsak talál, a lehetőséghez képest alakítsa át — ha lehet a gazdával.

Munkaerő akadna elég. Továbbá szigorú felügyeletet kellene gyakorolni az új építkezésekre. Szabadkán nagyon sok kontár ház-építő van, akik a saját felfogásuk szerint építik a házakat, főleg a kisebbeket, s így érhető ha az építkezés szabálytalan.

Mindezt természetesen ezen esetben ajánljuk, ha Szabadkából tényleg modern várost akarnak csinálni.

Élet a szomszédban.

Hogy mulatnak Szegeden. (Saját tud.) Szabadka, febr. 14

Szomszéd városunkban Szegeden, amelyet előszeretettel neveznek főleg a szegediek az alföld metropolisának, a változott viszonyok ellenére is pezsgő élet uralkodik. A megszállás egyáltalán nem izgatja a jó szegedieket és szinte csodálkozva látjuk, hogy a valóságos békebeli élet folyik. Az utcák úgy éjjel, mint nappal telve vannak. A megszálló idegen csapatok összekeveredve a magyar hadsereg tagjaival, egész világvárosias jellegűt adnak Szegednek. A kávéházak tömve főleg katonákkal. A magyar hadsereg minden neme képviselve van Büszke, de kevés jelentőségű huszárok, tüzérek. Itt-ott feltűnik egy-egy piros csikos nadrágu vén generális, teljes tábori felszereléssel, (hancolni csak most is kell.) A Kárász-utcai híres korzón és a Széchenyi-téren állandóan nagy a tömeg. A városi színházba, a Kárász utcai Korzó kávéházba, a népszerű Kasz vigadóba valóságos művészet hejtutai. Legérdekesebb azonban a magyar nemzeti színek teljes hiánya. Páros a divat, piros kórdá, az elvtársak itt is urak, noha a fegyelem mindenütt végtelenül meglazult. A tisztai rang inkább dísz. A baka az ur. Alkalmában az egész városnak olyan jellege van, mintha a végzet felő rohanna s lakói utóljára kiévezik magukat az élet gyönyörűségeiből.

A közbiztonság sem biztató a város sokban hiányt szenved főleg a fűtőanyagokban. A S efanis korzóról szerb őrköt láthatni az újszegedi parton. Ugy hiszik, hogy a szegedi hatóság szívesen venné, ha néha átjárnának egy kis rendezésért végett. Minden tendencia nélkül állíthatni, hogy nálunk sokkal nagyobb a rend, mint a közeli szomszédságban.

Amerika elismerte a délszláv államot.

(A Magyar Távirati Iroda szikratávirata a budapesti radioállomás útján): Lansing államtitkár szombat este jegyzékelt tett közlé, amelyben hivatkozik arra, hogy az idegen elnyomás alól felszabadult jugoszlávok többször kifejezték óhajukat, hogy a szerb királysággal egyesüljenek és viszont a szerb kormány is hivatalosan kijelentette, hogy hozzájárul az egyesüléshez, az Egyesült Államok kormánya üdvözli ezt az egyesülést és kijelenti, hogy az új állam területi határainak végleges megállapítását a békekonzferenciának tartják fenn.

Nyári időszámítás. Rádiótávirat jelenti Párisból: A nyári idő március elsejétől márciustól kezdve átvirradó ójszaka újra életbe lép és október ötödikétől március első napján. Magától értetődik, hogy a tavaszi időszámítás megállapítását a békekonzferenciának tartják fenn.

NAPI HIREK.

Molnár János prelátus meghalt. A katolikus főpapi karának nagy gyászja van. Érdemes tagja, Molnár János apát, esztergomi prelátus kanonok, volt országgyűlési képviselő, az Alkotmány című nagy politikai napilap kiadótulajdonosa, hosszas szenvedés után Budapesten meghalt.

Ostromállapot Bukarestben. Bukarestben elrendelték a szigorított ostromállapotot. Több összejutkozás történt a katonaság és a szociálisták között. Az összejutkozásnak áldozatai is vannak.

Gondnokság alá helyezett püspökök. A magyar vallásügyi miniszter gróf Miksa János esztergomi püspök vezénnyel alá helyezte állítólag azért, mert a püspök pazarlása a püspökség vagyona veszélyeztetni.

Kik utazhatnak a Páris-bukaresti gyorsvonaton. Az újonnan üzembe helyezett Páris-bukaresti gyorsvonaton egyelőre csak azok utazhatnak, akik igazolást tudják, hogy az antant megbízottjai.

Berázták a szegedi piarista gimnáziumot. A szegedi piarista főgimnáziumot, a nagy székihány miatt egy hétre berázták.

Tönkrementek a francia cukrászok. Általános felzúdulással fogadták a francia cukrászok a kormány új cukrász rendeletét, amelyről azt mondják, hogy egész iparukat tönkretesz. Az új rendelet szigorúan megtiltja a cukrászoknak a liszt, tej, kakaó és csokoládé használatát. Csúppán cukorral és burgonyaliszttel dolgozhatnak.

A Kath. Legény- és Leányegyesület estélye. A szabadkai Kath. Legény- és Leányegyesület folyó hó 16-án saját helyiségében tánmulatsággal egybekötött műkedvelő előadást rendez. Ez alkalommal Géczy István kitűnő népszínműve a "Gyimesi vadász" kerül színre, — Torma Zsiga és Szalayiné Sz. Etel rendezésével.

Katonai érdemjelek átadása. Ma f. hó 15-én (délután 2 órakor az Eötvös utcában (a városbáza mellett) katonai ünnepély fog lefolyni, mely alkalommal szerb érdemjelek ünnepélyesen fogják átadni a kitüntetetteknek, i. e. francia katonai isztieknek és kezkatonáknak a háboruban szerzett hadiérmeik elismeréséül. Ez ünnepélyben részt fog venni egy zászlóalj francia gyalogság és egy üteg tüzérség, a szerb hadsereg részéről pedig egy zászlóalj gyalogság egy szakasz lovasság zenekarral. Az ünnepély befejezte után ugyanott a csapatok elvonulása. Felhívjuk a város közönségének figyelmét a szép katonai ünnepélyre.

Megszűnt a gázszolgáltatás Szabadkán. Az általános székihány egyre szomorúbb következményekkel jár Szabadka közvilágítására. Villanykörnyék óta nincs, gázpedig nagyon kevés, sőt szétul egyáltalán nem lesz. A városi tanács ugyanis tekintettel a szűkebbézés nehézségeire és drágaságára, a gázgyár működését beszüntette. Az üzemszünet nem végleges és csak addig fog tartani, míg szénhez nem jut a gyár.

A gyilkos spahit Ujvidékre szállították. Hamid ben Chliva spahit, aki egy sikertelen rablótámadás után Budapesten Csordás rendőr megölte, a rendőrség átadta francia katonai hatóságának. Miután a franciáknak sem Budapesten, sem Főthon hadbíróóságuk nincs, a spahit Ujvidékre szállították és ott itélkeznek fölötte. Áldozatának, Csordás rendőrnek a végtesztességén megjelent a budapesti francia katonai misszió egy tisztje is.

A tanács felelete a szerszámfé árát. A városi tanács legutóbbi ülésein felelt a szerszámfé árát. Eszerint a központi faraktárban 1 köbméter akác 150 K, 1 köbméter kőris 230 K s 1 köbméter nyárfa ára 180 K. Az erdei faraktárban lévő szerszámfé készletből 1 köbméter akác 130, kőris 200 és nyárfa ára pedig 90 K.

A volt katonadiákok további tanulmányai. A városi tanács megengedte, hogy a volt katonadiákok magántanulóul vételessen fel s járjanak a folyó 1918-19 tanév végéig a rendes tanulókkal együtt az órákra. A havi szünidő alatt pedig a 7. osztály anyagát is elvégezhetik.

A Korzó-Mozi műsorából: Csütörtök - vasárnap: A legjobb filmek. Farkas Imre bájos szindarabja: Igóli diákok. 4 felvonásban. Gyöngyösi délvideki felvételek. Dalbetétekkel. A dalokat Torma Zsiga a szabadkai színház társulat volt tagja énekl. Tolstoj híres regénye, az első Varsányi-film: Karenin n. Anna. Dráma 4 felvonásban. — Pazar kiállítás esoda szép felvételekkel Főszereplők: Varsányi Irén, Kertész Dezső Feenyési Emil.

Hétfő - csütörtök: A legnagyobb művészi attrakció, a legköltebb filmalkotás elragadó festői felvételek: Casanova Szerelmi dráma 6 felvonásban. Filmre irta: Pakots József. Főszereplők a "Star" gyár ugyszerű művészei: Dééry Alfréd, Hollay Camilla, Dán Róbert, Göth Anny, Igalits Sandy.

LIFKA-MOZI

Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap.

A kinematográfia örök csodája

Jókai Mór világhírű regénye.

Az aranyember I.

Drámai színjáték 5 felvonásban

Fényes pótműsor.

Vasárnap este fél 8-kor is lesz előadás.

Kezdeté fél 4 és fél 6 órakor vasárnap 3, fél 5, 6 és fél 8-kor

Risgazzák és földmivelők rovata.

Rovatvezető: Szabó Miklós.

A műtrágya. Hazánkban a háborút megelőző években már elég biztató módon kezdett terjedni a mesterséges trágyáknak, főképpen pedig a foszfortrágyáknak alkalmazása. A műtrágyagyártás is lendületet vett és részben több nagy gyár tényleg foglalkozott — mesterséges trágyák gyártásával, részben ilyenek alakulófélben voltak, amikor a rettenetes világháború fordulás kitört. Ezzel azután vége lett minden biztató kezdetnek. A műtrágya alkalmazása ugyan nagy mértékben emelkedett volna, de a gyártás oly esékély mértékre szorult, hogy a régi fogyasztásnak is csak egy igen csekély töredékét képes kielégíteni. A műtrágya behozatala pedig ugyszólván teljesen megszűnt, — legalább is azokat a trágyaféléket, amelyekre nekünk legnagyobb szükségünk volna — vagy az ezen műtrágyafélékhez szükséges nyersanyagot a háború kitörése óta hozzánk behozni nem lehet. — Így történt azután, hogy ebbeli készleteink a háború második évében teljesen kifogytak és azóta csak abból a csekélységből kell tengődnünk, amelyet a hazai nyersanyagokból, — hazai gyárak elő tudnak állítani.

Mindamellet azt látjuk, hogy hirdatéseken, üzleteken mesés terméseket ígérő műtrágyákat kínálnak egyes élelmes kereskedők, közvetítők. Hát a dolognak minden közlelbi megvizsgálása nélkül kimondhatjuk, hogy aki ilyen árul, kínál, ajánl, az vagy tudja hamis porékát árul, vagy maga is félrevezetve, — csak eszköze egyes lelkiismeretlen kufároknak, akik a hiszékeny gazdaközönségre pályáznak. Az igazság az, hogy ma a szabadforgalomban nincs semmiféle igazán hasznos mesterséges trágya, őrizkedjünk tehát azoktól a különféle sárga- vagy vörös színű poroktól, amiket mint mesterséges trágyát — drága pénzen igyekeznek a nyakunkba varrni. A legjobb esetben valami porrá tört vagy őrlött kővel van dolgunk, aminek a műtrágyához semmi köze és rendszerint még a fuvarköltséget sem éri meg, tehát akkor is drága volna, ha ingyen adnák.

Bármilyen nagy szükségünk volna is a mesterséges trágyák alkalmazására, bármilyen nagy haszon báramlanék abból mezőgazdaságunkra és az általános jólétre, meg kell hajolnunk az előtt a valóság előtt, hogy amíg a hadiállapot tart, számbavehető mennyiségű mesterséges trágyát nem szerezhettünk. E helyett tehát kétszeres gondot kell fordítanunk a természetes trágyafélék gyűjtésére és gondozására. Ne nyuláljunk az elérhetetlen után, ne beszerzhettelen műtrágya iránt érdeklődjünk hanem a meglévő, — udvarainkon szanaszét hengerdő istállótrágyát részesítsük végre olyan gondozásban, amilyent az megérdemel és elsősorban ezzel érdemeljük ki az „értelmes gazda" elnevezést. — A műtrágyákat hagyjuk egyelőre a békeidőre. Az istállótrágya szakszerű kezeléséről legközelebb részletesen írunk.

Kezdeté fél 4 és fél 6 órakor vasárnap 3, fél 5, 6 és fél 8-kor Szabadkán, Rakóczi-utca 20. sz.

Viszketegséget, sümört, rühöt

a leggyorsabban elmulasztja a Dr. F. L. SCH. féle eredeti törv. védett

„Skaboform kenőcs“

Nincs szaga. Nem piszkít. Mindig eredeti pecsétes dr. Fleisch-féle kérjük. Probatégely 3 korona, nagy tégely 5 K., családi adag 12 korona Szabadka és vidéke részére főraktár:

DECSY GYULA

„Szent Terézia“ városi gyógyszerár I. kör Deák-utca. (Niskápolna mellett.)

JESZENSZKY JENŐ

„Orangyal“ gyógyszerárban. Veleinél a SKABOFORM védjegyre figyeljenek!

Egy jókarban levő

ház eladó

és azonnal áthadható négy szobával, három konyha egy kamrával és egy istállóval. Tudakozóni lehet a tulajdonosnál. V. k. Zemberi-ut 131 sz. a.

Ugyanott egy új Meteor kályha is eladó.

Ujságárusító

emberek,
asszonyok,
lányok,
fiúk

havi fizetéssel,
vagy magas %-al
azonnal felvétet-

nek a

DÉLVIDÉK

küldőhivatalában.

Egy nagy

gazdasági ház

1 fél kapa telekkel 2-3 istállóval IV. k. Juranics-utcaában Bővebb felvilágosítást ad: Szkala Simon öröparancsok.

Eladó.

Ludason
10 lánc föld
és Palicson
két legszebb villa.

Érdeklődni lehet Ozsvár Józsefnél Palicson, a viztoronnyal szemben.

Cim, szobafestő és mázoló.

Elvállal minden e szakmában vágó dolgokat úgy szintén

bunyevac szláv és magyar címtáblák festését.

Nagy Márk

Párhuzamos-ut 216.

MESZET,

faliteglát tetőcserepet és kut téglát vagon tételekben szállit.

Révai Adolf

Szabadka, Magyar u. 578.

Lonárt József

polgári és egyenruha szabó

Szabadka VIII, Majsai-u Mozdonyvezető-otthon (financz laktanya épület.)

Elvállal polgári, egyén és magyar ruhák mértékszerű elkészítését.

Továbbá fordításokat, átalakításokat, javítás és vasalásokat.

Vidéki megbízások elvállaltatnak és pontosan eszközöztetnek.

Értesítés!

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy I., Kölcsey-u. 248 sz. a. a főpostával szemben

férfiszabóüzletet

nyitottunk. Elfogadunk minden e szakmába vágó munkát u. m. mendennemű férfi ruha és felső kabátok mérték utáni való elkészítését a legújabb divat szerint továbbá fordításokat javításokat és vasalásokat is eszközölünk. A n. é. közönség becses pártfogását

kérve maradunk kiváló tisztelettel: **Michler és Glasz**

férfi szabók.

Apróhirdetések

Egy szó ára 30 fillér. A legkisebb hirdetés 3 kor. Felvilágosítást hirdetői ügyekben a kiadóhivatal ad. Telefon 300

Egy fekete, báránnyelű bunda eladó. Cim a kiadóban. 2

Tárogatót, egy jókarban tett használt tárogatót megkeresek, cim a kiadóban. 16-6

Zöld selyem ripz szalon búfürgényel, vilány lán pák, Ingafabér himzett alsószeknyák eladó Rákóczi-u. 19.

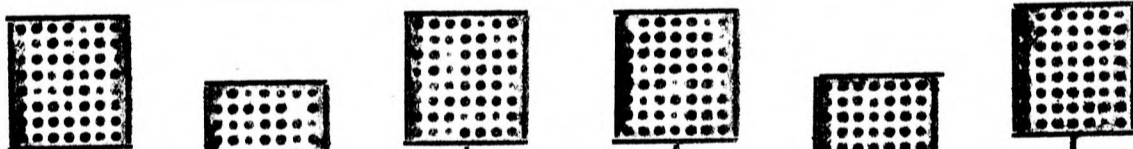
Egy teljes herbeiyület dezés eladó. Bővebbet Béke ház mellett, Wesselényi u. 45 szint Löwinger Rózánál

Egy szegény özvegyasszony kinek egyetlen fia, Károly kereskedőségét a hivatás elhagyta, lelketlen emberek teljesen kirabolták. Kéri a jószívű kereskedők tereki támogatását Károly Lajos VII. kör Erdő-utca 88

Szabadka, Bácskósihídvány Cservenka, Hódosság és Gombak helyiérdekű vonal területén

DÉLVIDÉK

minden páros napok amidő a vonatok kednek rendszeren érkezik

SZENT ANTAL NYOMDA

Művelet: lapok, folyóiratok és művek kinyomtatásai, valamint minden nemű nyomdai munkák pontos és keléses elvégzését. Az újabb egyházmegyei nyomtatványok nagy raktára. — Telefonszám 300.

SZABADKA, RÁKÓCI-U. 20.